

SUSCRIPCIÓ:—Barcelona, setmana trimestre: fora, 1'50. — Un número sol, 10 cèntims

Desitjem á nostres lectors un bon any, y donem un públich testimoni d'agrahiment a'ls senyors prop etaris de'l setmanari *L' Aureneta*, per la mostra de deferencia a'l proporcionar-nos cada setmana 'ls exemplars ab que hem servit accidentalment nostras suscripcions.

Quatre paraulas

A'l comensar l'any seté de sa vida periodística, Lo TEATRO CATALÀ no ha de fer programa: li basta dir que seguirá la conducta observada y que aprofitará totas las ocasions que 's presentin per' dedicarse ab profit general á la defensa de la escena catalana, á la causa catalanista, á las bellas arts, á la associació mútua que tant importa á la classe treballadora, etz.; per lò qual espera que tindrà tant ó mes que fins avuy lo favor creixent que 'l públich li dona desde 'l primer día de sa aparició entre 'ls periódichs d' aquesta capital.

Lo folletí serà un altre de 'ls seus cuydados; tenint per' publicar obras verament de la regió, las que pèra una biblioteca catalana considera preferibles á qualsevol de 'ls arreglos ó desarreglos (y no aludim á ningú) que escrits en nostra llengua s' ofereixen algunas vegadas en las taulas de nostres teatros.

En lo present número comensem á publicar la comedieta en un acte y en vers, titulada *La carta de'l fill de'n Roch*, obra cómica nova pe'l joyent, no obstant de que fa anys va aplaudirla 'l públich en lo Bon Retiro, ahont va estrenarla la notable companyia que hi treballaba baix la direcció de'l malhaurat actor D. Lleó Fontova.

La publicació de folletins se farà ab mes rapidés desde ara; y á tal objecte, aixís com donábam setmanalment vuyt planas de text y sols quatre de comedia, 'n posarem vuyt de comedia y quatre de text, 'sent lo caràcter de lletra d' aquet mes petit qu' avans, á fi de que 'l número tinga molt original.

Las altrás produccions que repartirem se titulan: *La Cubana*, de D. Joseph Roig Cordero, *Una mare fanàtica*, de D. Miquel J. Ortega, *La vara d' arcalde*, de don Eduart Vidal Valenciano, *Las causas poderosas*, etz.

Ja savem, lo que puga contrariar-nos públich que per nostra part farem importancia que li correspon que Lo TEATRO CATALÀ la per sèr, com mes antich, lo primer de sa especie en Barcelona.

CAP Y CÚA

L'any que acaba de transcórrer ha sigut any de dól per' la escena catalana: la mort de l' eminent autor D. Frederich Soler ha estat cop de dalla que ha terit la soca de'l Teatro regional.

Ja èra de tèmer; pero tots los que desitjem esplendorosa vida á la institució escénica de Catalunya; 'ls que sabem que Soler havia deixat obras póstumas que han de donarli fama mes y mes perpetuadora de'l talent de gran poeta, teníam esperança de que ab l' estreno de alguna d' aquéllas se lograria reanimar las representacions, y confiábam que algún de 'ls distingits escriptors verament catalanistas, haurían buscat ocasió de presentar nous treballs propis per' sostenir ab honra l' interés de'l públich envers lo Teatro català.

La mateixa circumstancia de sèr director artístich de'l Romea 'l fill de Frederich Soler nos alentaba en nostre modo de pensar.

Pero 'ls fets han portat en sí un gran desengany respecte á aquet particular. D. Ernest Soler, que com á tal director artístich èra 'l verdader empresari de las funcions que en Romea són las de teatro català propiament dit, ha renunciat ja á que 's donessin á càrrech d' ell, y això serà causa agravant per la malaltia de nostra literatura dramática, tota vegada que allunyarà de fixo l' estreno d' alguna de las sevas produccions, y també de las que 's podían esperar degudas á la inspirada musa de'l seu pare.

Per aquet motiu deixarem de contar ab dos au-

tors de valúia, y com per altra part en Novedats ab la bonica pessa *La vara d'arcalde* no ha estat atès (com tenia dret a serho) 'l notable escriptor senyor Vidal y Valenciano, que hauria presentat allí alguna producció de gran importancia, resalta una decepció lo que devia haver estat una esperansa falaguera.

Cert és que no faltan poetas, com l'aplaudit senyor Godo, de qui s'estrenan produccions de mérit; cert que 'l Sr. Ferrer y Codina és incansable en donar á nostre teatro comedias d'enredosa trama; pero no resultant aquestas d'originalitat catalana, ni 'sent las altras de prou forsa atractiva, un treball tan digne de ser tingut en compte apareix insuficient per' remediari lo que seria necessari.

Tenim, donchs, la decadencia en lo catalanisme teatral, y això es mal sintoma pèra 'l regionalisme.

Podrian contribuir á aminorarla poetas com Fel·liu y Codina, Riera y Bertrán, Ubach y Vinyeta, Arnau, Roure, ó á mes d'aquets reputats autors, alguns de mes moderns: no obstant, cap d'ells s'hi esforça en ferho, per distints motius.

Tambè podria 'l Sr. Guimerà las cosas de la es- l' esprit de... tampoch ho fa, perque 'ls resultats de las traduccions castellanas que s'han fet de alguns dramias seus deuen serli preferibles als que obté ab las obras originals, y 's dedica á sèr aparatòs capitost de'l regionalisme desde 'l sitial de l'Ateneo Barcelonés, procurant que 'l català penetri en aquells salons.

Ho diu aixís sa resolució de fèr en català 'l discurs presidencial d'enguany, cosa que celebrem de veras, si be dolentnos de la manera com ho ha fet dit senyor per surtirse ab la seva deria.

Hauria hagut de voler lo Sr. Guimerà que ab aquet motiu no s'haguessen promogut en l'Ateneo dissensions y escenas desagradables que han fet allí mimbar las simpatias per la causa catalanista tant ó mes que las guanyadas pronunciant ell en aquellas salas son discurs dictatorial.

D'aquesta manera la idea regional hauria arrelat en la primera de nostra associacions literarias y no hi hauria entrat l'art de bruixeria que la pòt perjudicar.

¡Vulga Déu que 'ns equivoquessim y que á l'acabar l'any 'ls fets relatius a'l teatro y á l'Ateneo hajin desmentit la opinió nostra!

Ab gust entonariam lo *mea culpa*, y aixís com ara escribim un *Cap y cua*, publicariam allavoras *Cua y cap*.

P. DE R.

Revisia Teatral

Liceo.—Dimars d'aquesta setmana 's va representar l'obra, tan discutida respecte son valor artístich musical, de'l eximi Mtre. Bretón *Los amantes de Teruel*.

En sa execució sols la Borelli concebí ab tota sa grandiositat lo difícil paper d'Isabel.

Los demés foren passadors. L'orquestra en algunas pessas, nos semblá alteraba 'l temps escrit á la partitura.—F.

Romea.—Bona ignocentada van dar a'l públich los actors d'aquet teatro. Lo mes graciós va sèr la *Corrida de toros*, representada per sombras xinescas. *Los asistentes*, ó siga *Sánchez, Gutierrez y C.^a* fou obra molt ben desempenyada.

Novedats.—Ab motiu de la funció d'Ignocents lo dissapte va omplirse 'l teatro. Entre altres números propis de'l dia, 's representá la divertida humorada *¿...?* que l'any passat escriguè per' un altre teatro l'actor cómich Sr. Montero, y quina producció ha sigut ara un tant refundida ab *incidentes* d'actualitat.

La *Capella russa* molt ben parodiada per tota la companyia, signè ben rebuda pe'l públich, com així també 'l diálech de *platea* que representaren 'ls actors cómichs Fuentes y Montero. — Jo.

Tivoli.—Altra vegada *La Dolores*, la xicota mimada de nostre públich, pòrta numerosa concurrencia á aquet local.

Res nou s'ha fet; per lo tant res nou podem dir.

Eldorado.—Durant nostre interregne roca cosa hi ha hagut. Ha anat la empresa pint lo cartell ab produccions que las executaren.

La setmana vinent, si Déu ho vol, parlarem de alguna de las artistas debutants. — F.

Granvía.—La companyia que dirigeix don Bruno Güell, be vingut representant desde son estreno la sarsuela en un acte *Un cien pies*, que pòt calificarse de capritxo y la qual dona motiu d'entussiasmar a'l públich amant de la economia y de la música bullanguera. De tal poden dirse los principals números que per aquesta producció escriguè lo Sr. Fando, havent demostrat en altres certa originalitat.

Tambè *Dolores... de cabeza* ha sigut un altre éxit segur per la companyia, en la que hi figuran las tiples senyoreta Valdés, Sra. Mateu y 'ls Srs. Güell, Alfonso, Alarcón y Huerva.—A.

A D. JOAN ESCALAS

a'l véuerli improvisar la composició d'un wals.

No m'estranya que vostè
concebeixi en un moment
d'armonias un torrent
com aquell que no fa rè;
puig si vól escriure un wals
no ha pas de menester notas,
perque vostè ja té totas
las escalas musicals.

LL. MILLÀ.

Secció de Montepíos

El Progreso Nacional, s'estarrufa com un gall d'indi en son número de'l mes de Nadal y pretén plantar una pica en Flandes ab motiu de la campanya, iniciada per nosaltres en nostras planas, criticant alguns fets de la germandat de *San Jorge y Nuestra Señora de Monserrat*.

Peró á pesar de las sevas grans alharacas, de las barbaritats y de'ls barbarismes que engipona, no gosa afirmar qu'hagin cobrat los malalts de aquell monte als quals nos hem referit.

Mentres no contesti categóricament, cridi tant com vulgui, y recordi allò de «brams de ase...» etc. ¡Ah! y busqui algún escriptor en floch d'escribidors.

Espressions á l'avia.

D'ensà que vam donar per acabada la primera època de la publicació de Lo Teatro Català, s'ha realitzat un acte importantíssim referent a la qüestió y a'l pervindre de'ls montepios.

Nos referim a la reunió de Directors celebrada'l 15 de Desembre darrer en lo Foment de'l Treball Nacional; reunió convocada per la Comissió que fou nombrada temps enrera en altra assemblea general.

En la junta expressada va quedar feta la unió de germandats y foren aprobadas las Bases de la *Unión y Defensa de los Montepios*, nova associació de Presidents y Directors que fixarà una ruta salvadora per la causa de'l socorro mutu.

Així que las Bases hagin sigut remesas a'l Govern Civil, procurarem publicarlas.

Entretant fem constar que 'ls Directors adherits a la *Unión y Defensa* son ja mes de seixanta, número que ha de augmentar a mida que 's conegui lo molt que pot esperar-se de aquet Centre general.

Creiem que la premsa s'ocuparà d'aquesta qüestió de verdadera y capital importancia, en especial per las classes necessitadas.

En algunas Juntas Generals de Germandats se tractarà aquest any de recomptar a que 's refereixen los apartats anteriors, y 'ns consta que en varias se donarà a conèixer un projecte de gran resonancia y beneficis positius.

Varios associats de'l monte de S. Francisco de Paula, volen proposar la reforma de las ordenansas de'l mateix, que resultan molt antiquadas.

Próximament se repartirà l'estat de comptes de'l *Montepio Català*, corresponent a l'any passat. La Junta General tindrà lloch lo diumenge dia 26 de'l corrent. Aquesta associació prospera cada dia.

Repertori de fora

Vich 30 Desembre 1895.

Segueix actuant la companyia Castillo. Diumenge passat a la tarde posaren en escena *La Dolorès* y la comedia *El novio de D.ª Inés*. A la nit posaren lo drama de Echegaray *Lo sublime en lo vulgar* y la sarsuela *Ya somos tres*. En ditas obras varen distingir-se las Srtas. Castillo (E.), Castillo (P.), Sra. Ormigo y los Srs. Torres, (J.) Bassó, Torres (E.), Castillo, Echeco y Buxó.

En lo teatro Ausonense s'ha posat lo drama català *Joan Blancas*. Van pendre'hi part, a mes de'ls aficionats de «La Unió Comercial», lo primer actor y director don Leonart Arrant y la actriu Sra. Más: lo desempeñyo va ser bo y acabà la funció ab lo monòlech *Mestre Olaguer*.

En la «Joventut Católica» posaren lo drama *Los Pastores nous*, de D. Joaquim Albanell, música de'l mestre Sr. Rovira. S'hi notà falta de ensaigs; foren dignes de aplauso 'ls Srs. Godayol y Clavero per lo be que cantaren lo duo de'l segon acte.—M. S.

Reunions particulars

FREDERICH SOLER (*Teatro Olimpo*).—Las producciones *El Areediano de San Gil* y *La Esquella de la Torratxa*, representadas lo dia de Nadal, varen agradar a la concurrencia, y en las mateixas s'hi distingiren la senyoreta Gassó y 'ls Srs. Campanyá, Canit, Planas y Morán.

NOU ATENEO DE LA DRETA DE L'ENSANCHE.—Ultimament han posat en escena'l drama *El gran galetó*, que ab tot y veni'ls hi un xich gran, va aplaudir-se son desempeñyo, en lo qual varen lluhir-se la Srta. Varela y 'ls Srs. Garcia, Marieges y Fábregas (F. y E.).

CASTALIA.—S'ha representat *La muerte civil*, en quin drama los joves aficionats varen tenir aplausos per

la bona voluntat ab que l'interpretaren. Sobressurtiren las Srtas. Ureña y Arias y 'ls joves Terrés, Altimira, Berraondo, Baldebey y Arias.

CENTRO CÓMICO-LÍRICO.—Una interpretació molt acabada, y casi notable en algunas escenas, va tenir lo drama *De mala raza*, en que s'hi varen distingir la senyora Castillo y 'ls Srs. Piera, Laguna, Sala y Palaudarias.

Després de un intermedí propi de'l dia en que va tenir lloch aqueixa funció, s'representà la tragedia macarrònica *Fatalitat*, en la qual sos intérpretes lograren fer *enternir*... de riure a tots los concurrents.

CÍRCOL DE LA ESQUERRA DE L'ENSANCHE.—Se representà diumenge'l drama *Las joyas de la Rosa*, ab un desempeñyo bastant com cal per part de la senyoreta Goula y 'ls Srs. Roig, Plácido, Palaudarias, Laguna y Sala.

En obsequi a la societat, lo primer actor D. Enrich Borrás desempeñyà'l monòlech *Mestre Olaguer*, valguentli a'l final entusiastas aplausos.—Jo.

Saló de descans

Aquella Societat que ab bon peu havia comensat serios en aquesta temporada a organitzar una nova Exposició Universal butat elogis que mes a mes anava guanyant, a la que haviam triat de convertir en censuras per la marxa que s'havia obligat a condencia y per la via en que va abismar-se.—R. I. P.

No podia ser altre son fi desde que va abandonar la conducta que potsè la hauria fet arribar de port.

—Durant lo temps que no redactàbam aquest periòdic ha estat malalt de cuydado nostre bon amic D. Francisco Miquel y Badia, redactor de'l *Diario de Barcelona* y un de'ls mes distingits periodistas de nostres dias.

Tenim la satisfacció de fer públich que el Sr. Miquel y Badia està ja casi restablert de'l tot.

—L'illustrat sacerdot jesuita P. Jaume Nonell y Mas ha publicat un tomo titulat *Análisis morfológico de la lengua catalana antigua comparada ab la moderna*, y ha tingut la galanteria d'enviarne un exemplar a aquesta Redacció. Es un llibre important, sobre'l qual farem nostre judici crítich en lo número vinent.

També 'ns ocuparem de'l *Tractat de la imitació de Christ*, versió catalana de D. Terenci Thos y Codina, mestre en Gay Saber.

Agrahim l'envio a'ls donants de abduas obras.

—Dimars, dia 7, donarà son benefici en lo teatro Romea l'aplaudit primer galán de caràcter D. Antón Serracilarà. Després de'l melodrama *El jorobado*, s'estrenarà'l monòlech *Lo primer fill*, escrit en vers català per D. Lluís Millà.

—Ja que'n parlem de'l Sr. Millà, creiem de'l cas felicitarlo per la publicació de 'ls tres saynetes *Palos con dinero? vengan, Los calzones de mi amo, y Fuera y dentro*, formant un elegant tomet que 's ven a'l preu de una pesseta.

—En lo Tivoli próximament se posarà en escena una ópera de'l mestre Esplà, titulada: *Aurora*.

També molt aviat tindrà lloch lo benefici de'l mestre director Sr. Pérez Cabrero.

—D'estudi, monòlech en prosa, escrit per D. Joseph Barbany, es un verdader passatemp, que té molta gracia y bon humor. Lo públich ho compregué així, per lo que aplaudi ab entusiasme'l dia de'l estreno en lo teatro Remea.

Lo popular *Papet del Carril* pot estar satisfet de la seva última producció, premiada en un de'ls Certaments de Figueras.

—La colla de'ls fideus, que la componen los mes coneguts col·laboradors de setmanaris catalans, van celebrar lo dia de Cap d'any un freternal sopà, que resultà de primera.

Lo conegut cosechero de vins, Sr. Roigé va obsequiar a la colla, regalant dotze ampollas de bons vins. Com que tots los reunits son fabricants de ratllas curtes, inútil es dir que celebraren lo regalo inspirantse bonichs y oportuns versos.

Vegérem a'l voltant de la taula a'ls Srs. Serra (*Jeph*

de Jéspus) Ferrer (*Jepet de l' Orga*) Gimferrer, Ribó, Gibert (*Antonet de l' corral*) Baró, Asmarats (*Staramsa*) Umberto, Rossell (*Ego Sum*) Bonavia, Burgas (*Mayet*) Coll (*Oclime Oill*) Alonso, Burrut, y altres que sentim no recordar en aquet moment.

—Per noticias de nostre corresponsal de Palma, sabem l' éxit de la companyia d' ópera d' aquell teatre Principal, baix la direcció de'l reputat mestre D. Modest Su-beyas.

Las óperas *Aida*, *Rigoletto* *Lucia* y otras, obtingueren bon acullida.

No publiquem la carta per sèr de fetxa atrassada; mes no podem menos de fer constar que 'ls artistas mes aplaudits, han estat las Sras. D'Aponte y Wermez, los tenors Callioni y Brotat; baritonos Aragó y Romeu, y baixos Roldós y Leoni.

Si afejim que a'l teatre Principal de Palma hi va un públich inteligent, puja de punt lo mérit de'ls mentats artistas, a'ls que felicitem.

—Lo mestre compositor y organista D. Cándido Can-di. ha donat á llum una nova pessa musical, de la qual nos ocuparem en altre número.

Cavilacions

XARADAS

Si una *dos-tonada*,
no du ésser
una *hu-dos-quart* petita.

Jo prenh un *hu-dos*
que 'l sab *dos* molt be
la *tot* que una *hu-quarta*
d' anget *tercer*.

A la *quart-quart dos tres-quarta*
diu que l' encisa:
en cambi á n' mi *dos tota*
prima electrisa.

J. S.

A cada hu de'ls que envihin las solucions de las cavi-cions d' avuy y de las de'l núm. 261, se 'l regalará tres exemplars de pessas de la Biblioteca d' aquet periódich.

CASAS RECOMENADAS

Magatzem de pell de **J. Pous**, Freixuras, 6.
Sastrería de teatros, de E. Vasallo Malatesta, Asal-to 14
Botiga de calsat de **Francisco Grau**, Plassa de San-ta Ana 23.
Fotografia de **A. S. (Xatart)**, Carme, 3, tercer.
Taller de atrás de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48
Successors de T. Vidal, Consulat, 15. (Casa fundada en 1812.) Gran magatzem de matalassos.
La Imperial, Conde del Asalto, 25.

Imp. Pujol y Comp.^a, Tallers, 45

BENAVENT

MEDICO HOMEÓPATA de Barcelona

Ha trasladado su despacho de la calle de Gravina, á la del Gobernador 14, su antiguo domicilio.

Horas de consulta: de 11 mañana á 3 tarde

SANTASUSANA

Santasusana • Santasusana.

MÁQUINAS PER' CUSIR Y PER' FER MITJA
Aparatos de péndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Carrer de 'l Carme, 34. — BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA
de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.ª —

Gran establecimiento de música
Instrumentos, pianos y armoniums, de

• JUAN AYÑÉ •

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22. — BARCELONA

Especialidad en pianos de alquiler. Guitarras desde 5 pesetas.

Juan Busquets

FABRICANTE DE ANISADOS

Premiado en las exposiciones de Paris y Barcelona

Gran surtido de vinos legítimos de Jerez y Málaga

Despacho: BAJA S. PEDRO, 28

Á CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio, á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de lavabo Viena mármol á 24, y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

La Gran liquidación

La casa que da los muebles más sólidos y más baratos

UN MOBILIARIO NON PLUS ULTRA

Una cama de Viena ó de hierro (matrimonio), un sommier, un colchón, una cómoda con marmol, 6 sillas regilla, una mesa noche, un espejo, una mesa comedor, 6 sillas y un palanganero,

todo por 30 duros

Hay camas de Viena con somier, colchón y almohada

A 32 PESETAS

Riera Alta, núm. 48 - Barcelona